

Hautalammen kaivoksen asemakaava ja asemakaavan muutos

89/10.02.03/2023

Kauprltk 20.09.2023 § 69

Selostus

Suunnittelualue sijaitsee Outokummun keskusta-alueen lounaispuolella. Asemakaava laaditaan noin 300 ha alueelle, josta noin 277 ha on Hautalammen kaivospiirin aluetta. Suunnittelualueen alustava rajausta on nähtävissä liitteenä olevan osallistumis- ja arviointisuunnitelman kannessa.

Kaivoshankkeen suunnitellut toiminnot sijoittuvat suurelta osin FinnCobalt Oy:n omistuksessa olevalle kiinteistölle 309-406-154-11. Lisäksi tässä vaiheessa asemakaava-alueella ovat seuraavat kiinteistöt; 309-406-876-2, 309-406-3-11, 309-406-3-77, 309-406-56-65 (osa), 309-406-56-94 ja 309-406-171-1.

Asemakaavan muutos koskee Turulan (11) kaupunginosan kortteleita 1130 ja 1133 sekä katu-, lähivirkistys- ja maa- ja metsätalousaluetta. Kaava-alueen rajausta tarkentuu kaavaprosessin aikana.

Kyseessä on kaavoitustyö nro 97.

Kaupunkirakennelautakunta teki 7.6.2023 § 46 päätöksen asemakaavan laatimisesta Hautalammen kaivosalueelle. Päätöksen perustana oli FinnCobalt Oy:n pyyntö kaupungille käynnistää asemakaavoitusprosessi yhtiön omistamalle Hautalammen kaivospiirin alueelle.

Kaavan laatimispäätöksen jälkeen kaupunkirakennepalvelut valitsi kilpailutuksen perusteella kaavaa laativaksi konsultiksi Sweco Finland Oy:n. Vastuullisina suunnittelijoina ovat arkkitehdit Maritta Heinilä ja Pasi Vierimaa.

Asemakaavaa ohjaa Joensuun seudun yleiskaava 2020.

FinnCobalt Oy suunnittelee entisen Keretin kuparikaivoksen alueella sijaitsevan Hautalammen koboltti-nikkeli-kuparimalmion ottamista tuotantoon. Suunnitelman mukaan maanalaisista kaivosta laajennetaan, vuosittain louhittavan malmin määrää lisätään ja toimintaan lisätään rikastamo.

Toteutuessaan Hautalammen kaivoshanke edistäisi myös Keretin vanhan kaivoksen toiminnan jälkeisten vaikutusten sekä päästöjen hallintaa. Hautalammen kaivoksen toiminta parantaisi mm. vanhan kaivoksen jälkihoidon tasoa. Hautalammen kaivoksen toiminnan jälkeinen kaivoksen sulkeminen suunnitellaan ja toteutetaan voimassa olevin kriteerein. Kaivoksien sulkemistoimenpiteisiin ja menetelmiin liittyvät vaatimukset ovat kehittyneet Outokummun kuparikaivoksen ja Keretin kaivoksen sulkemisen jälkeen merkittävästi.

Louhinta tapahtuu Hautalammen esiintymästä, joka sijoittuu vanhan rikastushiekka-alueen ja osittain golfkentän alapuolelle. Lähtökohtaisesti maanalainen louhinta tapahtuu jatkuvatoimisesti ympäri vuoden. Vinotunnelin lähtöpaikka, josta kulku maanalaisiin louhostiloihin ja niistä ulos tapahtuu, sijoittuu esiintymän ja kaivosalueen keskiosiin. Maanalaiset louhokset sijoittuvat vanhan Keretin kaivoksen louhostilojen yläpuolelle olemassa olevaa vinotunnelia hyödyntäen. Malmin käsittely ja rikastus, kaivannaisjätteiden sijoitus,

vesienhallinta ja tarvittavat tukitoiminnot sijaitsevat vanhan Keretin kaivoksen alueella ja sen lähiympäristössä, Hautalammen kaivospiirin alueella. Kivikuljetukset maan pintaan toteutetaan siten, että ympäristöä häiritsevää melua ei muodostu. Alustava suunnitelma toimintojen sijoittumisesta ks. osallistumis- ja arviointisuunnitelman sivu 6.

Kaivostoimintaan on saatu Itä-Suomen ympäristölupaviraston 6.7.2009 myöntämä ympäristölupa ja kaivokseen kertyvän pohjaveden poistamista koskevan vesilain mukainen lupa, mutta luvan mukaista toimintaa ei ole aloitettu. Ympäristölupa on toistaiseksi voimassa oleva. Toiminnan olennaiseen laajentamiseen tai muuttamiseen on oltava lupa (YSL 28 §). Hakemus lupamääräysten tarkistamiseksi on tehtävä, mikäli toiminta jatkuu yli seitsemän vuotta louhinnan aloittamisesta.

FinnCobalt Oy on toimittanut Pohjois-Karjalan ELY-keskukselle ympäristövaikutusten arviointiselostuksen (YVA) 17.05.2022. YVA-selostusta on täydennetty liitteineen ELY-keskuksen pyynnöstä 21.03.2023.

Yhteysviranomaisten (ELY-keskus) perusteltu päätelmä Hautalammen kaivos -hankkeesta on julkaistu 8.7.2023. Perustellussa päätelmässä mainitaan mm., että alueen käyttöönottoon kaivostoimintaan ei sisälly erityisiä yhdyskuntarakenteellisia tai maankäyttöisiä ongelmia eikä vaikutusarviossa ole mainittavia täydennystarpeita maankäytön osalta. Yleispiirteisempien kaavojen ohjausvaikutus on selkeä ja alue voidaan tämän puolesta kaavoittaa kaivoskäyttöön. Asemakaavassa on ratkaistava erityisesti rakentamisen, liikenteen ja liikkumisen kysymykset ja huomioitava kaivostoiminnan tuottamien haittojen ja häiriöiden vaikutus ympäröivien alueiden käyttömahdollisuuksiin.

Asemakaavan laadinnassa hyödynnetään YVA-selostuksen yhteydessä tehtyjä selvityksiä ja vaikutusten arviointeja. Kaavaprosessin aikana arvioidaan Keretin tornin ja siilojen vaikutus kaivostoimintaan ja päinvastoin. Lisäksi kaavan laadinnassa otetaan huomioon perustellussa päätelmässä esitetyt tarpeet lisäselvityksille mm. lepakoiden ja viitasammakon osalta.

Osallistumis- ja arviointisuunnitelma pidetään nähtävillä neljä viikkoa kaupungin WWW-sivuilla sekä kaupunkirakennepalveluissa. Suunnitelmasta pyydetään lausunnot siinä yksilöidyltä osallisilta, ks. sivu 17 sekä Outokummun moottorikerholta. Kaavan yleisötilaisuus pidetään torstaina 12.10. klo 18 kaupungintalon valtuustosalissa.

Hallintosäännön 28 b § 5. kohdan mukaan kaupunkirakennelautakunta vastaa yleis- ja asemakaavojen valmistelusta.

Vaikutusarviointi	Vaikutusten arviointi tehdään kaavaprosessin yhteydessä ja raportoidaan kaavaselostuksessa.
Valmistelija	Kaavoittaja
Lisätietoja	Kaavoittaja Jukka Ropponen, 050 4385 680, jukka.ropponen@outokummunkaupunki.fi
Esittelijä	Kaupunkirakennejohtaja

Päätösehdotus Kaupunkirakennelautakunta päättää asettaa Hautalammen kaivoksen asemakaavan ja asemakaavan muutoksen osallistumis- ja arviointisuunnitelman nähtäville.

Päätös Kaupunkirakennejohtajan ehdotus hyväksyttiin yksimielisesti.

Merkitään, että Jyrki-Pekko Kinnunen liittyi kokoukseen Teamsin välityksellä klo 17:05 tämän asian käsittelyn aikana.

Kauprltk 04.10.2023 § 79

Selostus Edellisessä 20.9.2023 pidetyssä kokouksessa on tapahtunut asiavirhe, jonka viranomaisen voi itseoikaista. Hallintolain 8 luvun mukaan viranomaisen voi poistaa virheellisen päätöksen ja ratkaista asian uudelleen, jos päätöstä tehtäessä on tapahtunut menettelyvirhe.

Menettelyvirhe katsotaan sattuneeksi jääviyden osalta. Asemakaava laatimispäätöksen tekeminen Hautalammin kaivosalueesta oli käsittelyssä kaupunkirakennelautakunnassa 7.6.2023, tuossa kokouksessa kaupunginhallituksen edustaja jääväsi itsensä. Vastaavasti 20.9.2023 pidetyssä kokouksessa Hautalammen kaivoksen asemakaava ja asemakaavan muutoksen käsittelyn aikana kaupunginhallituksen edustaja osallistui kokoukseen etäyhteydellä, eikä tuolloin jäävännyt itseään. Tästä syystä asia on tarpeen ottaa nyt uudelleen käsiteltäväksi.

Vaikutusarviointi Vaikutusten arviointi tehdään kaavaprosessin yhteydessä ja raportoidaan kaavaselostuksessa.

Valmistelija Kaupunkirakennejohtaja

Lisätietoja Kaupunkirakennejohtaja Jarkko Karvonen, 044 755 9330, jarkko.karvonen@outokummunkaupunki.fi

Esittelijä Kaupunkirakennejohtaja

Päätösehdotus Kaupunkirakennelautakunta päättää:
1. kumota aiemmin 20.9.2023 § 69 tekemänsä päätöksen
2. käsitellä asian uudelleen
3. asettaa Hautalammen kaivoksen asemakaavan ja asemakaavan muutoksen osallistumis- ja arviointisuunnitelman nähtäville.

Päätös Kaupunkirakennejohtajan ehdotus hyväksyttiin yksimielisesti.

Kauprltk 20.03.2024 § 19

Selostus

Asemakaavan yleisötilaisuus pidettiin 13.10. 2023 kaupungintalolla. Tilaisuudessa oli 14 henkilöä ja Teamsin kautta yhdeksän henkilöä. Kaavan valmistelijoita oli mukana kuusi henkilöä.

Osallistumis- ja arviointisuunnitelma oli nähtävillä 5.10-3.11.2023. Suunnitelmasta saatiin 15 lausuntoa ja yksi mielipide. Yhteenveto lausunnoista ja mielipiteestä liitteessä 4.

Lausunnon antoivat:

- Museovirasto
- Turvallisuus- ja kemikaalivirasto (Tukes)
- Geologian tutkimuskeskus (ei lausuttavaa)
- Säteilyturvakeskus (ei lausuttavaa)
- Pohjois-Savon ELY-keskus
- Pohjois-Karjalan ELY-keskus
- Pohjois-Karjalan pelastuslaitos
- Pohjois-Karjalan alueellinen vastuumuseo
- Pohjois-Karjalan Ympäristöterveys (ei lausuttavaa)
- Outokummun Yrittäjät ry.
- Outokummun Golfseura ry.
- Outokummun luonnonystävät ry.
- Outokummun Omakotitaloyhdistys ry.
- Outokummun kaupungin hyvinvointilautakunta (ei lausuttavaa)

Eniten lausuttavaa oli Pohjois-Karjalan ELY-keskuksella. Keskuksen mielestä kaavan keskiössä ovat vaikutukset rakennettuun ympäristöön sekä kaivoksen vaikutusalueella oleviin toimintoihin ja toimintamahdollisuuksiin. Pölyämisen, melun ja värinän vaikutuksia on syytä tarkastella paitsi terveellisyyden myös ympäristön viihtyisyyden kysymyksenä.

ELY-keskuksen mielestä golfkentän toimintamahdollisuus on kaavalla ratkaistava kysymys. Samoin on ratkaistava hautausmaalle ja Jyrin kaatopaikka-alueelle menevä ajoysteys.

Kaavaprosessissa selvitystarve liittyy myös siihen, ettei suojeltu Keretin kaivostorni ja siilot sekä RKY-alue (vanha kaivos) rakennuksineen vaarannu mahdollisen maanvajoamisen vuoksi. Lisäksi pitää selvittää Keretin entisen veturitallin (nykyisin golfkentän varasto) kulttuuri- ja rakennushistoriaa.

Museoviraston ja alueellisen vastuu museon lausunnoissa kiinnitettiin huomiota Keretin tornin suojeluun.

Tukesin lausunto käsitteli kaivosalueen sisäistä rajankäyntiä käyttöalueen ja apualueen välillä. *Tällä ei ole vaikutusta itse asemakaavaan.*

Pohjois-Savon ELY-keskus huomautti, että jos Savonkadun alueen korttelit rakennetaan niin niiden liikenne yhdessä kaivosliikenteen kanssa voi aiheuttaa muutostarpeita Kuusjärventien liittymäalueelle.

Pohjois-Karjalan pelastuslaitos kiinnitti huomiota kaivostoiminnassa tarvittavien räjähdysaineiden säilytykseen.

Outokummun Yrittäjien mielestä kaavalla ei ole kyläkuvaan tai maisemaan huonontavaa vaikutusta.

Outokummun Golfseura esitti, että golfin pelaaminen voisi jatkua rinnan kaivostoiminnan.

Outokummun luonnonystävät kiinnittävät huomiota selvitysten ja vaikutusten arvioinnin puutteellisuuteen. *Em. asiat tulevat esille seuraavassa vaiheessa eli luonnosvaiheen asiakirjoissa.*

Omakotiyhdistyksen mielestä kaivostoiminta lisää merkittävästi raskasta liikennettä. Lisäksi jätteiden käsittely ja ympäristövaikutukset tulee selvittää riittävästi.

Mielipiteessä esitetään, että osallistumis- ja arviointisuunnitelma sisältää puutteita ja virheellisyksiä. Suunnitelmassa tulisi kuvata kaivostoiminnan todellinen laajuus.

Kaavanlaatijan (Sweco) vastineet ovat liitteessä 4.

Lausunnot ja mielipide on pyritty ottamaan huomioon mahdollisuuksien mukaan ja niiltä osin kuin ne ovat liittyneet itse asemakaavaan.

Lausuntojen jälkeen on pidetty viranomaisneuvottelu, jossa olivat mukana ELY-keskukset, Maakuntaliitto ja alueellinen vastuumuseo. Lisäksi on pidetty Teams palaveri Tukesin edustajan kanssa.

Entisen veturitallin kulttuuri- ja rakennushistoriaselvitys on kilpailutettu. Selvityksen laatii Arkkitehdit OK Joensuusta. Selvityksen tulokset ja johtopäätökset raportoidaan kaavaehdotuksessa.

Kaava-asiakirjojen laadinnassa on laajasti hyödynnetty Hautalammen kaivoksen YVA-selvityksen aineistoa.

Asemakaavaluonnoksessa Hautalammen kaivospiiri on kaivosaluetta (EK). Rakennusoikeutta on yhteensä 25000 kem. Rakennuksille, rikastushiekka-altaalle ja prosessivesialtaille on rakennusalat FinnCobaltin suunnitelman mukaisesti.

Golfkenttä alue on osa asemakaavan kaivosaluetta, EK. Sille on osoitettu oma alue merkinnällä vu-1, golfkenttää varten varattu ohjeellinen alueen osa. Kentälle on kaavassa varattu alue uudelle huoltorakennukselle. Lisäksi kaavalla turvataan kulkuyhteys kentän eri osien välillä kaivokselle menevän tien kohdalla.

Kaava-alueeseen rajoittuvien vesistöjen rannalle on kaavoitettu 20 metrin suojavyöhyke.

Osa Jyrinmäen yksityistietä joudutaan siirtämään kaivosalueen ulkopuolelle. FinnCobalt rakentaa kustannuksellaan uuden tien tarvittavilta osin.

Ympäristövaikutusten arviointiraportin (YVA) mukaan merkittävin kielteinen heikennys luonnon osalta kohdistuu viitasammakoihin. Asiasta on neuvoteltu erikseen Pohjois-Karjalan ELY-keskuksen kanssa.

Alueella on voimassa oleva Hautalammen kaivospiiri KaivNro K7802. Kaivosoikeus on saanut lainvoiman 23.5.2023. Kaivostyöhön on ryhdyttävä viimeistään 23.5.2023. Kaivospiiristä 110 ha on käyttöaluetta ja 167 ha apualuetta.

Asemakaava mahdollistaa 25000 kem rakennusoikeuden. Näin merkittävän rakentamisen sujuva rakennuslupamenettely edellyttää asemakaavaa. Viime vuoden kesäkuussa voimaan tullut kaivoslain muutos edellyttää uusilta kaivoksilta kuntakaavoitusta eli asemakaavaa tai oikeusvaikutteista yleiskaavaa. Hautalammen kaivoksella on jo kaivosoikeus, joten asemakaava tarvitaan rakennusten rakentamiseen.

Tässä vaiheessa asemakaava koskee Outokummun kiinteistöjä 309-406-3-11, 309-406-3-77 ja 309-406-876-2 (määräala) sekä kiinteistöjen, 309-406-3-146, 309-406-56-65, 309-406-56-94, 309-406-154-11, 309-406-175-1 ja 309-406-177-0 osia. Näistä kiinteistön 309-406-154-11 osa muodostaa keskeisimmän kaavoitettavan alueen.

Asemakaavan muutos koskee Outokummun kaupungin Raivionmäen (4) kaupunginosassa katualuetta (Keretintie) ja Turulan (11) kaupunginosassa virkistys-, katu- sekä maa- ja metsätalousalueita.

Asemakaavalla ja asemakaavan muutoksella muodostuu Outokummun kaupungin Matovaaran (8) kaupunginosassa virkistysaluetta ja Turulan (11) kaupunginosassa virkistys-, erityis-, ja katualueita.

Asemakaavan muutoksella muutetaan Raivionmäen (4) ja Turulan (11) kaupunginosien välistä rajaa.

Asemakaavaluonnos asetetaan nähtäville ja siitä pyydetään lausunnot osallistumis- ja arviointisuunnitelmassa mainituilta osallisilta. Yleisötilaisuus pidetään kaavaluonnoksen nähtävillä oloaikana.

Vaikutusarviointi	Vaikutusten arviointi tehdään kaavaprosessin yhteydessä ja raportoidaan kaavaselostuksessa.
Valmistelija	Kaavoittaja
Lisätietoja	Kaavoittaja Jukka Ropponen, 050 4385 680, jukka.ropponen@outokummunkaupunki.fi
Esittelijä	Kaupunkirakennejohtaja
Päätösehdotus	Kaupunkirakennelautakunta päättää asettaa Hautalammen kaivoksen asemakaavan ja asemakaavan muutoksen nähtäville ja pyytää siitä lausunnon osallistumis- ja arviointisuunnitelmassa mainituilta osallisilta.
Päätös	Kaupunkirakennejohtajan ehdotus hyväksyttiin yksimielisesti.
